

Jacob Christian Hald.

De fleste Læsere ville vistnok allerede have erfaret, at dette Tidsskrifts mangeaarige Redaktør og Landhusholdningssekselskabets gamle Secretair Justitsraad J. C. Hald i Slutningen af Maj er afgaaet ved Døden. Hans nidkjære, trofaste og uegenlyttige Arbejde i Landbrugets Tjeneste vil især dette Tidsskrift, hvis lange Tilværelse væsentlig skyldes ham, afgive Bevis for, og vi skulle derfor kortelig her omtale hans Livsvirksomhed.

Jacob Christian Hald er født den 10de Februar 1798 i Kjøbenhavn, tog 1814 dansk juridisk Examen og arbejdede derpaa 3 Aar paa en juridisk Embedsmands Kontor i Slagelse. Derefter ansattes han i et Kontor under Finantserne, hvor han 1819 blev Kopist, 1830 Fuldmægtig og tog Afsked 1860. Hans Arbejde i Regjeringskontoret udgjorde dog kun en underordnet Del af hans Livskald, hans Hovedvirksomhed blev fra en tidlig Alder i Landbrugets og da navnlig i det fgl. Landhusholdningssekselskabs Tjeneste. Da nemlig Botanikeren Professor Hornemann, som i en Række af Aar havde været Landhusholdningssekselskabets Secretair, ved Udgangen af Aaret 1817 frasagde sig denne Post, tilbød Sekelskabets Bestyrelse foreløbig at overtage Secretairens Forretninger, for at dennes Løn kunde anvendes til Sekelskabets mange andre Djemed, og kun en Afslutning skulde lønnes for at hjælpe med Kontorforretningerne. Det var navnlig Collin, der var den styrende Mand i Sel-

skabet, som Arbejdet paahvilede, og da han havde lagt Mærke til Hald i Kontoret som en flittig og paalidelig ung Mand, antoges denne til Assistent fra Begyndelsen af Aaret 1818, og som saadan fungerede han til 1826, da han ansattes som Secretair, hvad han vedblev at være til sin Død, og i hvilken Stilling han viste den største Iver for Selskabets Interesse, og med stor Orden og Nøjagtighed fremmede Sagernes Gang. 1845 blev han udnævnt til Kammerassessor, og da det i Februar d. A. var 50 Aar siden, at han begyndte at arbejde for Landhusholdningssekskabet, behagede det H. M. Kongen at udnævne den hæderlige Olding til Justitsraad.

Allerede tidlig begyndte Hald med litteraire Arbejder. Det blev ham nemlig overdraget at udarbejde Beskrivelsen af Randers Amt, og 1824 berejste han Amtet ledsaget af Proprietair Dalgas; Beskrivelsen udkom 1827 og er den 2den i Ordenen. Ligeledes overdroges det ham at udarbejde Ringkjøbings Amts Beskrivelse, hvor navnlig senere afdøde Statsraad Fjeldstrup ledsagede ham som landøkonomisk Vejleder. Ringkjøbing Amts Beskrivelse udkom 1833 og er den 8de i Rækken.

Halds største litteraire Virksomhed var dog Udgivelsen af Tidsskrift for Landøkonomi, til hvilket hans Navn i 40 Aar er knyttet, og deraf i de første 25 Aar som eneste Redaktør. Tidsskriftet har imidlertid bestaaet endnu længere, om end tidligere under et andet Navn. 1814 besluttede nemlig 3 Mænd, der interesserede sig levende for Landbrugets Fremgang, at udgive et Tidsskrift; disse vare Kammerraad Drewsen paa Strandmøllen, Pastor Rønne i Lyngby og Godsejer de Coninck paa Dronninggaard; de vare nemlig utilfredse med de af Prof. Oluffen udgivne „Deconomiske Annaler“ (begyndt 1797 og fortsat til 1820), der væsentlig kun indeholdt Oversættelser. 1815 begyndte det nye Tidsskrift at udkomme under Navn af „Landøconomiske Tidender“ og i de 3 Aar fra 1815—17 udkom 7 Bind, indeholdende en Mængde originale Artikler, væsentlig af Rønne og Drewsen, men ogsaa

af andre Forfattere, hvis Interesse var vækket. 1818 overtoges Redaktionen af Dremsen alene og der udkom 2 Bind. Fra 1819 forandredes Titelen til Nye landoeconomiske Tidender, fra 1821 tiltraadte Collin Redaktionen og indtil 1823 udkom 5 Bind, men dermed standsede Udgivelsen i en Række; den for Landmanden saa strænge Tid gjorde ogsaa her sin Indflydelse gjældende, og Tidsskriftet trueedes med at ophøre. Da overtog Hald fra 1ste Januar 1828 Redaktionen, udgav endnu 2 Bind af Nye landoeconomiske Tidender og begyndte 1831 en ny Række under Navn af Tidsskrift for Landøkonomi og siden den Tid er regelmæssigt kommen et Bind aarligt. Indtil 1838 udkom 7 Bind, som danne den ældre Række; 1839 begyndte en ny Række, hvoraf udkom 14 Bind, 1853 3die Række, der ogsaa indeholder 14 Bind og 1867 begyndte den 4de Række. Indtil 1853 var Hald alene om Redaktionen, og skjøndt han hverken havde nydt landøkonomisk eller naturvidenskabelig Uddannelse, var dog Tidsskriftet meget respektabelt; ved sin Flid vidste han at forstærke sig Bidrag fra forskjellige Sider, og ved sin hensynsfulde og bestedne Karakter fandt han let Understøttelse hos de yngre Videnskabsmænd, til hvem han henvendte sig om Raad og Bistand. Fra 1853 overtog hans yngre Medarbejdere væsentlig Redaktionen af Tidsskriftet, dog unddrog han sig aldrig det ofte trættende Arbejde med Correcturlæsning, som et Tidsskrift medfører, og han var ved sin Redebonhed til at hjælpe, sin Bestedenhed og Uegennyttighed en behagelig Medarbejder og Forholdet med de yngre vedligeholdtes altid paa den venstabeligste Fod.

Hald arbejdede bestandig med samme Utrættelighed i sit Kald; i de sidste Aar af hans Liv optog Landhusholdningssekselskabets Sager al hans Tid; det tiltagende Medlemsantal og den udvidede Virksomhed forøgede Arbejdet, medens hans Kræfter toge stærkt af, og han bestandig klagede over Mæthed. Endnu den 14de Maj var han tilstede i et Bestyrelsesmøde i Landhusholdningssekselskabet, skjøndt han var meget svag. Et Par

Dage efter maatte han gaa til Sengs og døde den 27de Maj d. A., kun 4 Dage efter sin Svoger Etatsraad Valentiner.

Justitsraad Hald blev gift 1831 med Emilie Beate Jacobsen, Datter af Grosserer Jacobsen i Kjøbenhavn og Søster til Etatsraadinde Valentiner. Hun døde allerede 1847, efterladende ham 4 Døttre, der overleve ham. De ville savne en kjærlig og opoffrende Fader, hans Slægtninge en trofast Hjelper og mange, baade yngre og ældre Mænd omkring i Landet, ville med Erkjendtlighed mindes hans gjæstfri Hus, hvori de altid fandt en venlig Modtagelse.

B. S. Jørgensen.

